

Державна податкова служба України

№ 3(58) 2012

НАУКОВИЙ ВІСНИК

Національного університету
державної податкової служби України
(економіка, право)

№ 3(58) 2012

УНІВЕРСИТЕТУ
ЕКОНОМІКА, ПРАВО

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор

Заступник головного
редактора

Заступник головного
редактора

Відповідальний секретар

Мельник П.В.,

доктор економічних наук, професор

Тарангула А.А.,

доктор економічних наук, професор

Цимба П.В.,

доктор юридичних наук, професор

Василькова Т.В.,

кандидат економічних наук, доцент

Андрущенко В.А.,

доктор економічних наук, професор

Бахін В.П.,

доктор юридичних наук, професор

Білоус В.Т.,

доктор юридичних наук, професор

Варналій З.С.,

доктор економічних наук, професор

Воронова А.К.,

доктор юридичних наук, професор

Галантич М.К.,

доктор юридичних наук, доцент

Гончаренко В.В.,

доктор економічних наук, професор

доктор економічних наук, професор

Горбенко І.О.,

доктор географічних наук, професор

Дедекаєв В.А.,

доктор економічних наук, професор

Долгий О.А.,

доктор наук з державного управління,

професор

Костіна Н.І.,

доктор економічних наук, професор

Лисенко В.В.,

доктор юридичних наук, професор

Нечай А.А.,

доктор юридичних наук

Ніколаєв В.П.,

доктор економічних наук, професор

Онишко С.В.,

доктор економічних наук, професор

Попович В.М.,

доктор юридичних наук, професор

Ріппа С.П.,

доктор економічних наук, професор

доктор економічних наук, професор

Тимченко А.Д.,

доктор юридичних наук, професор

Чугаєв А.О.,

доктор економічних наук, професор

Шинька Р.Б.,

доктор юридичних наук, професор

Рекомендовано до друку Вченою радою Національного університету ДПС України,
протокол № 1 від 30 серпня 2012 року.

Фахове видання економічного та юридичного спрямування
(постанова президії ВАКУ України від 10 лютого 2010 р. № 1-05/1)

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.
За точність викладеного матеріалу відповідальність покладється на авторів.
Рукописи рецензуються редакційною колегією.
Зміни тексту та скорочення, що впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування
вносяться редакцією за погодженням авторів.
При передруку матеріалів посилання на „Науковий вісник Національного університету
ДПС України (економіка, право)” обов'язкове

Свідоцтво про
державну реєстрацію
КВ № 13430-2314 ПР
від 10.12.2007 р.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ ТА ВИДАВЦЯ: вул. Карла Маркса, 31, м. Ірпінь, Київська обл., Україна, 08201.
Тел. (04497) 60-9-94,
e-mail: visnik@asta.edu.ua. Веб-сайт: www.asta.edu.ua

© Національний університет державної податкової служби України, 2012

ЗМІСТ

Економіка

Дедекас В.А. Джерела системного підходу в економічному аналізі національного господарства.....	4
Євтушенко Г.І., Купченко В.І. Стратегічний імператив удосконалення менеджменту освіти.....	12
Ляшенко Г.П., Дерев'янюк В.М. Бренд як метод та інструмент маркетингу.....	20
Олещко А.А. Економіка України в умовах глобальної кризи господарської системи.....	27
Титаренко Г.Б. Інвестиційні ресурси інноваційного розвитку в Україні.....	37
Паренко М.О. Реалізація регіональних інвестиційних програм в Україні.....	44
Подік І.І. Концептуалізація податкової складової економічної безпеки держави.....	51
Максимова М.О. Стан житлового господарства та розвиток ринку ремонтно-будівельних робіт в Україні.....	57
Буряк Я.В. Методичні аспекти визначення ефективності державних цільових програм інноваційного розвитку України.....	64
Фінанси, грошовий обіг і кредит	
Перехрест Л.М. Методичні підходи до виявлення загроз фінансовій стабільності банків.....	69
Коркуна Н.М., Цегелик Г.Г. Аналіз та моделювання оптимального розподілу бюджетних коштів серед регіонів.....	76
Коломієць Т.А. Вплив фінансової політики на продовольчу безпеку України.....	82
Мовчун С.В., Швабій К.І. Світовий досвід розбудови систем пенсійного забезпечення.....	87
Соколовська-Гонтаренко І.Є. Вплив податкового рахівництва на результативність податкового адміністрування.....	94
Кнейслер О.В. Державне регулювання посередницької діяльності на вітчизняному ринку перестрахування.....	101
Пеленей Н.П. Інформаційні технології в забезпеченні процесів оподаткування в Україні.....	108

2

Право

Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Чеховська І.В. Формування культури здорового способу життя як засіб збереження репродуктивного здоров'я населення України.....	115
Онисько Ю.В. Місце податкового права у правових системах України та Італії.....	123
Декарь С.І. Адміністративно-правовий механізм забезпечення економічної безпеки держави.....	128
Новицька Н.Б. Суб'єкти експертної діяльності у сфері захисту суспільної моралі.....	134
Тарангул В.Д. Правове регулювання міжбюджетних відносин між органами місцевого самоврядування в Україні.....	140
Мосьондз С.О. Засоби публічного адміністрування сферою науки в Україні.....	146
Гапоненко Л.В. Принцип законності в діяльності органів Державної податкової служби України.....	153
Боднарчук О.Г. Фактори корупції серед співробітників пенітенціарної системи.....	159
Данилюк В.І., Семпр'янов Д.Я. Адміністративно-правовий статус відомчого національного університету.....	165
Маниліч Л.І. Правове регулювання відносин у сфері надання публічних послуг в Україні.....	172
Шевчук В.А. Шляхи удосконалення матеріально-технічного постачання Державної податкової служби України.....	180
Собакарь А.О. Система загальнообов'язкових правил руху транспорту в Україні.....	186
<i>Кримінальне право, кримінальний процес і криміналістика</i>	
Бонлик В.А. Об'єктивна істина як умова швидкого та повного розкриття злочину на досудових стадіях кримінального процесу.....	194
Амеліна А.С., Данкович Н.О. Допустимість доказів у кримінальному процесі України.....	199
Дирлій М.Є. Характеристика змісту слідчої діяльності.....	206

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО- ТЕХНІЧНОГО ПОСТАЧАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

У статті розглянуто сучасний стан і шляхи вдосконалення матеріально-технічного постачання ДПС України.

In the article one observed the current situation and ways to improve the financial support and logistics of the STS of Ukraine.

Ключові слова: матеріально-технічне постачання, шляхи вдосконалення, ДПС України.

Процеси реформування органів виконавчої влади і подальшої інтеграції у європейську спільноту вимагають впровадження нових рішень і підходів у розвитку ДПС України, зокрема її фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання. Роль ДПС України у сучасному розвитку держави надзвичайно велика: з податковою системою та податковою політикою пов'язані інтереси суспільства, держави, господарюючих суб'єктів і всіх верств населення. Податки є не тільки каналом дохідної частини бюджету, але й через усі ланки фінансової системи держави формують фінансові відносини з юридичними та фізичними особами. Податкова система в кожній країні є однією з основ економічної системи, яка, з одного боку, забезпечує фінансову базу держави, а з іншого – виступає головним знаряддям реалізації її економічної доктрини [1].

Відомо, що фіскальні органи в усіх розвинених країнах світу мають державну фінансову підтримку. Значний вплив на розвиток та ефективність діяльності здійснює фінансове забезпечення та матеріально-технічне постачання, а отже, вдосконалення ДПС України потребує подальшого покращання фінансового забезпечення, що позитивно позначиться на її матеріально-технічній базі. При удосконаленні системи фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання ДПС України потрібно виходити з реалій соціально-економічного стану країни, а не керуватися побажаннями, хоча і найкращими, але нездійсненими. Саме тому побудова чіткої системи організаційно-правового регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання ДПС України – це одна з головних умов ефективного функціонування служби, а також економіки і фінансів, оскільки через податки здійснюється найтісніший зв'язок між державою і юридичними та фізичними особами щодо формування, розподілу й використання їх доходів.

Ефективне організаційно-правове регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання ДПС України – це насамперед швидкість у реагуванні на зміни в фінансовій сфері як усієї системи органів ДПС України, так і на рівні окремого органу. Це також здатність забезпечити своєчасне надходження та ефективно витрачання фінансів. Досягти цього можна лише за допомогою вмілого і виваженого управління процесами, що відбуваються у зазначеній сфері.

Нові методики, підходи і рішення з фінансового забезпечення ДПС України повинні бути інноваційно-економічного типу та об'єднувати викликані розвитком суспільства нововведення щодо типів і форм фінансування органів виконавчої влади. Такі нововведення є інноваціями економічного розвитку, що залежать від сучасних вимог суспільства і утворюють нові можливості для подальшого розвитку й підтримки всієї системи ДПС України, її структурних елементів, сприяють відповідності податкової системи сучасним вимогам суспільства. До інновацій розвитку можна віднести: форми і методи фінансового забезпечення ДПС України (бюджетного, позабюджетного (як фінансування реалізації проекту «Модернізація державної податкової служби України-1» (сума позики – 40,0 млн дол. США)), форми і методи державного замовлення, впровадження прогресивних рішень щодо цільового використання державних коштів.

У зв'язку з ринковими трансформаціями і реформами в економіці держави, народному господарстві, також і податковій системі України, очевидно поступово змінюватимуться й принципи та методи організаційно-правового регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання ДПС України.

Діагностика стану забезпеченості фінансовими та матеріально-технічними ресурсами ДПС України є своєрідним інструментом контролю ефективності використання наявних коштів. Аналізу належить важлива роль у досягненні поставлених перед ДПС завдань. Тому дані такого аналізу є вирішальними у розробці найважливіших питань податкової політики України, що мають використовуватися для вдосконалення організаційно-правового регулювання фінансовими та матеріально-технічними ресурсами.

Своєчасна діагностика дозволяє виявити не тільки стан, але й причини, що перешкоджають успішній модернізації та розвитку ДПС України, а самі результати діагностики є основою прогнозування альтернатив розвитку об'єкта дослідження. Тому, на нашу думку, у практичній діяльності ДПС України з метою ефективного управління розвитком служби доцільно використовувати комплексний підхід до формування системи показників діагностики стану забезпеченості фінансовими та матеріально-технічними ресурсами, що є дуже важливим у сучасних умовах.

Практика свідчить, що функціонуюча система фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання ДПС України не досить ефективна і потребує подальшого вдосконалення і активного впровадження нових перспективних науково-технологічних здобутків, кращих зразків європейського досвіду.

Сучасний стан фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання ДПС України залишається вкрай обмеженим. Так, недостача спеціальної техніки не дозволяє швидко отримувати необхідну інформацію; ряд мобільних структурних підрозділів ДПС України пов'язаний з недостачею автотранспорту, запасних частин і паливно-мастильних матеріалів до нього. Відсутність службових приміщень, засобів зв'язку, комп'ютерної та іншої оргтехніки не дозволяють діяти ефективно. На ці факти переконливо вказують результати опитування працівників органів ДПС України [2].

Фінансове забезпечення ДПС України передбачає, відповідно до БК України, виділення коштів на їх функціонування, а не покриття витрат відповідно до обсягів виконаної роботи. Такий метод фінансування не створює мотивації щодо поліпшення продуктивності та сприяє інфраструктурному розширенню.

Необхідно зазначити, що, з одного боку, бюджетне фінансування забезпечує можливість оптимізації системи функціонування ДПС України, а з іншого – призводить до обмеженості повноважень і зменшення відповідальності керівників органів ДПС України, а також відсутності стимулів для пошуку шляхів підвищення використання ресурсів, що є однією з найголовніших проблем фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання служби.

Крім того, вибір основним джерелом фінансового забезпечення державних бюджетних коштів, хоча і дозволяє певним чином стабілізувати матеріально-ресурсну базу органів ДПС України та забезпечити виконання в мінімальному обсязі зобов'язань перед платниками, водночас надмірно обмежує самостійність у вирішенні питань територіальних органів, знижує зацікавленість в ефективному виконанні завдань, породжує утриманські настрої.

В умовах економічної кризи важко сподіватися на достатність витрат на розвиток ДПС України з державного бюджету, який на сьогодні не в змозі повністю забезпечити належного фінансування поточних витрат фіскальних органів, що не дозволяє в необхідних обсягах поновлювати матеріально-технічну базу.

У зв'язку з цим особливої актуальності набуває питання реформування системи фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання ДПС України.

У сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання залишаються невирішеними ряд актуальних на сьогодні питань, на які вказують дані аналітичного звіту про результати сьомого етапу опитування в межах внутрішнього моніторингу, проведеного в органах ДПС України з 17 по 30 жовтня 2011 р.

Взяти участь у дослідженні було запропоновано всім працівникам органів ДПС (листи від 12 жовтня 2011 р. № 1078/8/24-0518 та № 2997/7/24-4011 про його початок були надіслані підрозділам ДПС України та територіальним органам ДПС).

Виявили бажання та взяли участь в анкетуванні 30 819 працівників або 54,7 % від загальної станом на 1 жовтня 2011 р. чисельності фактично працюючого в органах ДПС персоналу –керівників і спеціалістів.

Серед головних проблем у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання ДПС України, на думку опитаних, є: недостатній рівень автоматизації процесів, що виконуються органами ДПС, та незадовільний рівень забезпеченості робочих місць необхідними технічними засобами (так вважає 57 % і 67 % респондентів), що призводить до високої інтенсивності праці і значного навантаження на персонал.

Найбільшу кількість негативних відповідей, якими оцінено рівень забезпечення комп'ютерною та оргтехнікою (45 % та більше), надали працівники органів ДПС Кіровоградської (60 %), Сумської (50 %), Херсонської (50 %), Київської (46 %), Миколаївської (46 %) областей, м. Києва (45 %) та АР Крим (48 %).

Вкрай негативну оцінку рівня технічного оснащення робочих місць в органах ДПС впродовж останніх трьох років дають працівники органів ДПС Кіровоградської, Сумської, Херсонської областей та АР Крим [2].

У період стрімкого розвитку інформаційних технологій, коли в кожного другого працівника є домашній комп'ютер та Інтернет, вимоги до робочого місця значно вищі, ніж були навіть три роки назад. Аналіз звіту про результати опитування свідчить, що більшість коментарів респондентів інформують про те, що комп'ютерної, оргтехніки, принтерів на робочих місцях недостатньо, техніка давно не оновлюється, а тому доводиться використовувати морально застарілу та недостатньо потужну, що негативно відображається на оперативності та обсягах завдань, що виконуються працівниками ДПС України.

Серед негативних оцінок у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання ДПС України працівниками було зазначено:

1. Організацію та умови роботи в органах ДПС України. Зокрема, на негативний стан приміщень вказують 57 % опитаних. Найбільше різко негативних відповідей щодо оцінки стану приміщень (більше 40 %) надано працівниками органів ДПС Кіровоградської (52 %), Миколаївської (43 %), Донецької (42 %), Дніпропетровської (41 %) областей.

Узагальнюючи типові проблеми негативних умов праці, 34 % респондентів вказують на необхідність провести ремонт, забезпечити належний режим опалення та кондиціювання приміщень, недостатність службової площі на одного працюючого, розташування одного органу ДПС (структурного підрозділу органу ДПС) в різних приміщеннях тощо) та дозволяють визначитися, на покращання яких умов необхідно звернути увагу першочергово.

2. Оцінка рівня інформаційного обміну. Як повідомляють опитані (більше ніж 50 %), однією з основних причин, що негативно впливає на вчасність та якість інформації, є наявність надлишкової кількості паперових документів і контрольних завдань, які дублюються між собою.

На думку опитаних працівників ДПС України, процес обміну інформацією безперечно повинний удосконалюватись як у межах служби, так і через інформаційний обмін з іншими контролюючими органами, державними структурами тощо. Найбільшу ефективність такого вдосконалення респонденти вбачають у широкомасштабному впровадженні електронного документообігу.

3. Розвиток персоналу. 46 % опитаних працівників вважає, що в органах ДПС України недостатньо умов для підвищення кваліфікації (частка негативних відповідей зросла на 10 % порівняно з опитуваннями минулих років); 56 % опитаних стверджують, що для них відсутні перспективи щодо службового росту в ДПС України.

4. Оплата праці, соціальний захист, робота профспілок. Результати опитування вказують, що 89 % респондентів зазначають, що наявна система матеріального стимулювання сприймається швидше негативно. Більшість опитаних у своїх коментарях інформують, що низький рівень заробітної плати відносно обсягу роботи, що щорічно зростає, демотивує персонал і спричиняє відтік висококваліфікованих спеціалістів з органів ДПС України.

Значне незадоволення серед опитаних працівників (84 %) викликає вирішення соціально-побутових і житлових проблем.

У своїх коментарях опитані працівники ДПС України зверталися з проханням знайти можливості для отримування ними пільгових кредитів для вирішення своїх соціально-побутових, житлових проблем, а також створення (поновлення) черг для отримання службового житла.

Наведене вище вказує, що у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання ДПС України мають місце проблеми, що уповільнюють ділову активність персоналу та потребують вирішення, зокрема:

- недостатній рівень заробітної плати та соціального забезпечення;
- недостатня забезпеченість комп'ютерною та оргтехнікою, яка б відповідала сучасним вимогам і стандартам роботи, недостатній рівень автоматизації процесів, що виконуються ДПС;
- недостатня штатна чисельність персоналу органів ДПС порівняно з обсягом доведених завдань, що спричиняє нерівномірне навантаження;
- незадовільні умови праці та матеріально-технічне забезпечення.

Для удосконалення фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання ДПС України у Плані роботи Державної податкової служби на I півріччя 2012 р. передбачено здійснення заходів щодо розвитку матеріально-технічної бази ДПС України та регіональних ДПС, покращання умов праці працівників, забезпечення та оснащення сучасними системами зв'язку, усіх видів інженерних комунікацій тощо [3].

Крім того, передбачено покращання окремих напрямів матеріально-технічного стану ДПС України, наприклад 20 березня 2012 р. ДПС України було укладено угоду з „ДП Автобаза Державної податкової адміністрації”, відповідно до якої у 2012 р. буде здійснюватися закупка автомобілів для податкової міліції на суму 7,78 млн грн [4].

Окремою проблемою, на нашу думку, є вдосконалення фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової міліції, яке на сьогодні здійснюється структурними підрозділами органів служби. Окремого відділу з фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання не передбачено. Як відомо, для податкової міліції ДПС України властивий специфічний вид матеріально-технічного забезпечення. Зокрема, для підрозділів податкової міліції необхідне військове постачання, під яким розуміють забезпечення майном особливого призначення за встановленими нормами, табелями та штатами (спорядження, військова та спеціальна техніка, обладнання тощо). Крім того, як зазначають українські фахівці, для ефективної діяльності податкової міліції необхідна спеціальна техніка: засоби фотозйомки, аудіозйомки, відеозасоби, засоби спостереження. Для придбання вказаної техніки необхідні спеціальні знання та режим секретності. Усе це вказує на доцільність введення відділу з фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової міліції ДПС України [5].

Як зазначає В. Ф. Коваль, особлива роль у процесі ефективного, надійного й чітко налагодженого матеріально-технічного забезпечення діяльності органів (підрозділів) ДПС України належить їх керівникам. На думку автора, питання вирішуються кожним керівником щодо підлеглих, безпосередньо йому підпорядкованих, і в межах компетенції та ресурсних можливостей, що вимагає від керівника знання матеріальних, технічних і фінансових засобів очолюваної ним управлінської структури [6].

Так, будучи розпорядником бюджетних кредитів, керівники органів ДПС України несуть персональну відповідальність за фінансову діяльність підпорядкованих органів. Дане право й обов'язок керівника в сучасних умовах набуває особливого значення. Потрібно погодитися з авторами, які зауважують, що на відміну від держав із стабільною економікою, в Україні йому необхідно докладати чимало зусиль для мінімально достатнього фінансового забезпечення відповідного органу, що дає можливість виконувати покладені на нього завдання [6, с. 155].

Підсумовуючи, зазначимо, що удосконалення системи фінансового забезпечення ДПС України є необхідним для її подальшого розвитку в умовах ринкових перетворень в Україні. З позицій майбутньої євроінтеграції, подальшої демократизації держави і наближення податкової системи України до світових норм, впровадження нових принципів фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання, їх ефективного цільового використання повинні стати наступними реальними кроками у розвитку ДПС України, подоланні корупції і зловживань у цій сфері, спрямованими на підвищення ефективності, якості, іміджу ДПС України.

Недосконалість фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання ДПС України надалі може призвести до зростання податкових правопорушень і стати загрозою для основ податкової системи України. Одним з дієвих чинників ефективної діяльності ДПС України повинно стати запровадження на законодавчому рівні організаційно комплексних дій щодо вдосконалення цього важливого елементу адміністративно-правового статусу

ДПС України. Це б значно посилило вплив держави на подолання протиправної діяльності у податковій сфері, дало б змогу закріпити механізм взаємодії між різними державними структурами, що, у свою чергу, виключить паралелізм і дублювання у службовій діяльності відповідних інституцій.

Подальший розвиток системи фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання повинний ґрунтуватися не на простому нарощуванні видатків, а на підвищенні їх ефективності з метою забезпечення належної якості податкових послуг і можливостей швидкого доступу населення до їх отримання. Саме тому майбутні реформи повинні стосуватися державного механізму розподілу ресурсів і загального управління податковою сферою.

Удосконалення механізмів фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання ДПС України дасть змогу ефективно управляти всіма грошовими потоками податкової системи, а саме: ефективно використовувати фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також здійснювати контроль за їх формуванням і використанням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Іщенко В. В. Теоретичні засади побудови системи оподаткування в контексті забезпечення фінансової безпеки держави [текст] [Електронний ресурс] / Іщенко В. В. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/.EC112. – Назва титулу з екрану.

2. Сайт ДПС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sts.gov.ua/pro-dpa-ukraini/struktura-dps/01-departament-administrati/struktura-departamentu-adm>. – Назва титулу з екрану.

3. План роботи Державної податкової служби України на I півріччя 2012 року [текст] : офіц. текст. : Наказ Державної податкової служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sts.gov.ua/diyalnist-dpa-ukrain/plani-ta-zviti-roboti-dpa-u/59465.html>. – Назва титулу з екрану.

4. Вісник державних закупівель [текст] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://tenderond.at.ua/news/fotoarkhiv_zhurnalu_visnik_derzhavnikh_zakupivel/2012-02-23-22. – Назва титулу з екрану.

5. Коваль В. Ф. Актуальні питання структурної побудови системи Державної служби України [текст] [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/.12kvfpc – Назва титулу з екрану.

6. Касьяненко М. М. Організація роботи та управління органами державної податкової служби України [текст] : [навч. посіб.] / М. М. Касьяненко, М. В. Гринюк, П. В. Цимбал. – Ірпінь : Акад. ДПС України, 2001. – 229 с.

Стаття надійшла до редакції 20.06.2012 р.